

Priloga k pravilniku o ocenjevanju za predmet **ZGODOVINA**.

Ocenjujemo v skladu s Pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja v srednjih šolah in Pravili ocenjevanja Gimnazije Novo mesto, veljavnim učnim načrtom in maturitetnim katalogom za predmet ZGODOVINA.

1. Minimalni standardi znanj

Dijak/-inja:

- razvija spretnosti časovne in prostorske predstavljalivosti,
- navede glavne vzroke in posledice spreminjanja zgodovinskih pojavov in procesov v času in prostoru,
- razvija zmožnosti analize, sinteze in interpretacije uporabnih in verodostojnih podatkov in dokazov iz zgodovinskih virov in literature iz različnih medijev, za raziskovanje in poznavanje življenja ljudi v preteklosti,
- razvija zmožnosti oblikovanja samostojnih utemeljenih zaključkov, pogledov, mnenj in stališč, vživljanja v različne perspektive in snovanja izvirnih predlogov in rešitev,
- ob poglobljanju in razširjanju znanja iz slovenske zgodovine razvija zavest o narodni identiteti in državni pripadnosti.

1. letnik:

Dijak: Minimalni standardi

- na primerih opiše predmet preučevanja zgodovine;
- našteje vrste zgodovine glede na področja in obseg raziskovanja;
- našteje vrste zgodovinskih virov in jih podkrepi s primeri;
- v kronološkem zaporedju našteje večja zgodovinska obdobja in mejnike med njimi;
- s pomočjo zemljevida opredeli območja zgodnjih civilizacij;
- pojasni glavne dosežke zgodnjih civilizacij;
- s pomočjo zemljevida opredeli območja zgodnjih civilizacij;
- na zemljevidu pokaže območja grške kolonizacije;
- pojasni značilnosti egejskega sveta v bronasti dobi (minojska in mikenska civilizacija) ter vplive in pomen za razvoj klasične Grčije;
- pojasni gospodarske, družbene in politične značilnosti polisa in oblike vladanja v polisu;
- na konkretnih primerih primerja in utemelji podobnosti in razlike gospodarskega, družbenega, političnega in kulturnega razvoja Šparte in Aten;
- na primerih razloži vpliv zgodovinskega dogajanja na razvoj demokracije v Atenah v času Perikla;
- na primerih utemelji podobnosti in razlike med demokracijo v antični Grčiji in v sodobnih družbah;
- razloži vzroke, potek in posledice vzpona Makedonije in Aleksandra Velikega;

- opredeli značilnosti helenizma;
- navede glavne izume in odkritja v znanosti in tehnologiji ter glavne dosežke na področju zgodovine, filozofije, umetnosti in kulture;
- na zemljevidu predstavi potek rimske zasedbe današnjega slovenskega ozemlja in upravno ureditev;
- na zemljevidu prikaže potek rimskega cestnega omrežja in glavna rimska mesta;
- opiše upravno ureditev in potek cestnega omrežja;
- našteje glavna rimska mesta;
- na primerih razloži značilnosti romanizacije na tleh današnje Slovenije;
- opiše glavne kulturne dosežke rimskega obdobja na tleh današnje Slovenije;
- našteje pomembne pisne vire in arheološke najdbe iz rimskega obdobja na tleh današnje Slovenije;
- ob zemljevidu opredeli obseg Frankovskega kraljestva v posameznih obdobjih njegovega obstoja;
- predstavi politično in etnično podobo Evrope po preseljevanju ljudstev;
- pojasni zgodovinske okoliščine nastanka Frankovskega kraljestva;
- opiše značilnosti fevdalne družbe v času Frankovskega kraljestva;
- oceni pomen karolinške renesanse za nadaljnji kulturni razvoj;
- s pomočjo zemljevida predstavi etnično in gospodarsko podobo Evrope v visokem in poznem srednjem veku;
- pojasni vzroke za srednjeveško kolonizacijo in opredeli njene značilnosti;
- navede vzroke za napredek v kmetijstvu;
- opiše glavne značilnosti srednjeveških mest v Evropi;
- opiše glavne značilnosti gospodarskega razvoja na podeželju zunaj kmetijstva (rudarstvo, fužinarstvo, kovaštvo).
- s pomočjo zemljevida predstavi politično podobo Evrope v visokem in poznem srednjem veku;

2. letnik:

RAZLIČNI MODELI VLADANJA

Dijak:

- opiše potek preseljevanja ljudstev,
- našteje novonastale germanske države in navede njihove osnovne značilnosti
- opiše razvoj Frankovske države
- navede značilnosti Bizantinskega cesarstva
- na primeru Španije in Rimsko nemškega cesarstva opiše stanovsko monarhijo in predstavi značilnosti fevdalizma
- opiše razmere na Apeninskem polotoku v srednjem veku
- navede značilnosti absolutizma in razsvetljenega absolutizma
- opiše glavne značilnosti razvoja Anglije in Nizozemske

ETNIČNE; GOSPODARSKE IN DRUŽBENE SPREMEMBE

Dijak:

- opiše organizacijo zemljiškega gospodarstva
- predstavi srednjeveška mesta
- opiše gospodarske spremembe na prehodu iz srednjega v novi vek
- razloži bistvene značilnosti humanizma in renesanse
- našteje glavne smeri reformacije in opiše različne smeri
- predstavi potek protireformacije
- navede vzroke, opiše potek in posledice geografskih odkritij

RAZVOJ ZGODOVINSKIH DEŽEL IN SLOVENC

Dijak:

- opredeli naselitev Slovanov v Vzhodne Alpe in opiše glavne značilnosti političnih tvorb na tem prostoru
- našteje in predstavi nastanek naših zgodovinskih dežel
- pojasni glavne značilnosti srednjeveških mest na Slovenskem
- našteje posledice turških vpadov
- pojasni glavne vzroke, našteje največje upore in našteje posledice
- navede glavne reformatorje in njihova dela
- naštejejo vzroke za zmago protireformacije

3. letnik:

VZPON MEŠČANSTVA IN UVELJAVITEV PARLAMENTARIZMA

Dijak:

- navede glavne vzroke z ameriško revolucijo in pojasni glavne dosežke,
- navede glavne vzroke za francosko revolucijo in razloži glavne posledice,
- opredeli glavne vzroke krepitve meščanstva v 19. stoletju in opiše strukturo meščanske družbe na začetku in ob koncu 19. stoletja,
- pojasni bistvo in nosilce konservativizma in liberalizma,
- opiše glavne ukrepe dunajskega kongresa 1815,
- opiše glavne vzroke za revolucije 1848/49;
- navede glavne dosežke liberalnih in socialnih zahtev od leta 1848 do konca 19. stoletja,
- navede pomen ustav ali konstitucij,
- navede glavne značilnosti modernih političnih strank in njihovih programov (na primeru Francije ali Velike Britanije),
- navede glavne tipe modelov vladanja in glavne značilnosti razloži na izbranem primeru (npr. parlamentarni model v Veliki Britaniji, absolutni v Rusiji, vmesni v Italiji po združitvi).

OD NACIONALNIH GIBANJ DO PRVE SVETOVNE VOJNE

Dijak:

- našteje nacionalne zahteve na izbranem primeru iz zahodne (irsko ali belgijsko) in srednje Evrope (poljsko) ter v osmanskem cesarstvu (srbsko ali grško) in v habsburški monarhiji (ilirizem, avstroslovizem),

- našteje glavne narodne zahteve iz nemških, italijanskih in slovenskih nacionalnih programov v letih 1848/49,
- navede glavne uspehe in neuspehe nacionalnih gibanj v letih 1848/49,
- opiše po katerem nacionalnem programu je bila združena Nemčija in glavne značilnosti Nemškega cesarstva,
- opiše po katerem programu je bila združena Italija in glavne značilnosti Kraljevine Italije,
- opiše glavne značilnosti neoabsolutizma in dualizma v habsburški monarhiji,
- opiše oblikovanje trojne in prisrčne zveze,
- opiše, zakaj je Balkan postal eno od glavnih kriznih žarišč pred prvo vojno.

SLOVENSKO NACIONALNO OBLIKOVANJE

Dijak:

- opiše začetke slovenskega nacionalnega oblikovanja konec 18. stoletja
- opiše program zedinjene Slovenije, odziv in njegovo usodo,
- opiše pojav politične represije v času Bachovega absolutizma in njen vpliv na slovensko nacionalno gibanje,
- našteje slovenske pridobitve v času Taaffejeve vlade,
- opiše razlike med različnimi političnimi skupinami a Slovenskem
- našteje in opiše različna gibanja in posameznike, ki so se navezovali na (jugo)slovansko idejo ter opredelitev njene vsebine,
- našteje dosežke v gospodarskem razvoju na Slovenskem v 2. polovici 19.
- opredeli vzroke in posledice agrarne krize na Slovenskem.

4. letnik:

RAZVOJ DEMOKRACIJE

Dijak:

- razložijo značilnosti t. i. versajske ureditve,
- navedejo vzroke in posledice poskusov in izvedb revolucij ter uporov in vojaških spopadov za neodvisnost po končani prvi svetovni vojni,
- opišejo vzroke za vzpon, značilnosti in posledice fašizma v Italiji, nacizma v Nemčiji, boljševizma/komunizma v Rusiji.

SODELOVANJE IN KONFLIKTI V 20. STOLETJU

Dijak:

- opišejo vzroke za prvo in drugo svetovno vojno;
- opišejo način bojevanja med prvo in drugo svetovno vojno;
- na karti prikažejo oba tabora hladne vojne;
- opišejo ideološke, gospodarske, družbene in vojaške povezave obeh blokov;
- naštejejo povojna evropska krizna žarišča;
- na izbranem primeru kriznega žarišča v svetu opišejo vroče točke hladne vojne;
- opišejo zgradbo in posebne organizacije OZN ter na konkretnih primerih pojasnijo njihov pomen;
- ob karti naštejejo članice EU;

RAZVOJ SLOVENSKEGA NARODA V 20. STOLETJU

Dijak:

- na zemljevidu pokažejo, na katerih frontah so se v času prve svetovne vojne bojevali slovenski vojaki;
- opišejo okoliščine nastanka Države SHS, Kraljevine SHS in Kraljevine Jugoslavije
- na zemljevidu pokažejo razkosanje slovenskega ozemlja med štiri okupatorje ter opišejo življenje pod vsemi štirimi okupacijskimi sistemi;
- opišejo značilnosti in oblike slovenskega odporiškega gibanja;
- opišejo značilnosti fašističnega, nacističnega, partizanskega in domobranskega nasilja,
- opišejo značilnosti informbirojevskega spora in posledice za jugoslovansko notranjo in zunanjo politiko;
- opišejo značilnosti življenja v Sloveniji v posameznih obdobjih po drugi svetovni vojni z vidika gospodarskega delovanja in družbene organizacije
- sklepajo in utemeljijo, kaj je Slovence dokončno odvrnilo od Jugoslavije;
- razložijo potek osamosvojitve;

2. Pogoji za pozitivno oceno ob koncu prvega ocenjevalnega obdobja

Za pozitivno oceno ob koncu ocenjevalnega obdobja mora dijak praviloma pridobiti pozitivne ocene iz vseh ocenjevanih tematskih sklopov.

3. Pogoji za pozitivno oceno ob koncu pouka

Za pozitivno oceno ob koncu pouka mora dijak praviloma pridobiti pozitivne ocene iz vseh ocenjevanih tematskih sklopov.

Pisne in ustne ocene so enakovredne. »Težo« ostalih ocen določi učitelj.

V primeru, da ima dijak ob koncu leta pridobljeno parno število ocen, katerih povprečna vrednost je 2,5 ali 3,5 ali 4,5, je pomembno tudi zaporedje ocen in njihov trend. Če je trend naraščajoč in ocene izkazujejo napredek, oceno LAHKO zaključimo navzgor, v primeru padajočega zaporedja ocen pa učitelj lahko ponovno oceni znanje (pisno ali ustno).

4. Načini pridobivanja ocen

Dijaki pridobivajo ocene pisno in ustno.

Normativi pisnih in ustnih ocen (število ocen/dijaka letno):

Letnik/način	pisno	ustno
--------------	-------	-------

1. letnik	3	1-2
2. letnik	3	1-2
3. letnik	3	1-2
4. letnik obvezni predmet	3	1-2
4. letnik IMP	4	Pri IMP ustna ocena ni predvidena

Ocene lahko pridobijo tudi z referati, seminarskimi nalogami, plakati, terenskim delom ali drugimi izdelki. Dijak lahko pridobi oceno tudi za izjemen prispevek (izdelek), katerega ocenjevanja učitelj sicer ni načrtoval, a ga ocenjuje kot presežek.

5. Kriteriji ocenjevanja

Kriterij za pisno ocenjevanje:

0-49% - nezadostno (1)

50-64% - zadostno (2)

65-79% - dobro (3)

80-89% - prav dobro (4)

90-100% - odlično (5)

Kriterij za ustno ocenjevanje:

Ocena	Kriteriji
Odlično (5)	<ul style="list-style-type: none"> - dijak samostojno pravilno odgovarja na zastavljena vprašanja s področja - dijak ima aktivno znanje, ima zmožnost povezovanja snovi ter logičnega mišljenja, dobro obvlada povezave, razlikuje vzroke in posledice - njegova razlaga je jasna, primeri ilustrativni in originalni, argumenti ustrezni in predstavitev jasna in prepričljiva

	<ul style="list-style-type: none"> - dijak aktivno sodeluje pri pouku s pravilnimi ugotovitvami (upoštevamo pri ustnem ocenjevanju)
Prav dobro (4)	<ul style="list-style-type: none"> - dijak samostojno daje večinoma pravilne odgovore na zastavljena vprašanja - pri odgovarjanju na vprašanja večinoma uporablja svoje znanje ter deloma logično razmišlja - njegova razlaga, predstavitev in primeri so jasni - dijak aktivno in povečini s pravilnimi ugotovitvami sodeluje pri pouku (upoštevamo pri ustnem ocenjevanju)
Dobro (3)	<ul style="list-style-type: none"> - dijak večkrat in delno samostojno daje pravilne odgovore na zastavljena vprašanja - snov razume z manjšimi napakami in daje še dovolj logične odgovore - njegova razlaga je približna, primeri in argumenti deloma ustrezni, predstavitev zatikajoča - pri pouku sodeluje in se občasno oglasi, vendar pogosto z napačnimi odgovori (upoštevamo pri ustnem ocenjevanju)
Zadostno (2)	<ul style="list-style-type: none"> - dijak dokaj samostojno daje včasih tudi pravilne odgovore na zastavljena vprašanja, mnogokrat pa so ti odgovori napačni - snov slabo razume in logični odgovori na zastavljena vprašanja so dokaj redki - razlaga, argumenti, primeri in predstavitev so pomanjkljivi - pri pouku redko sodeluje z pravilnimi odgovori (upoštevamo pri ustnem ocenjevanju)
Nezadostno (1)	<ul style="list-style-type: none"> - dijak povečini napačno in zelo nesamostojno odgovarja na zastavljena vprašanja - snovi ne razume in jo slabo pozna - razlage, argumentov, primerov in predstavitev ni oziroma je pomanjkljiva - pri pouku skoraj nikoli ne sodeluje s pravilnimi ugotovitvami (upoštevamo pri ustnem ocenjevanju)

Kriterij za druge aktivnosti:

Ocena	Kriteriji za ocenjevanje sem. naloge/referata (pisnega izdelka)
Odlično (5)	<ul style="list-style-type: none"> - dijak jasno in natančno opredeli namen in cilje sem. naloge - zgradba je zelo pregledna, vsi bistveni elementi so obravnavani, vsebina deluje kot celota
Prav dobro (4)	<ul style="list-style-type: none"> - referat je tehnično celovit in skoraj popoln - dijak ustrezno navaja vire in literaturo, uporabi večino predlaganih virov in sam poišče ustrezno literaturo - dijak je sodeloval z učiteljem, pri svojem delu je bil samostojen
Dobro (3)	<ul style="list-style-type: none"> - dijak opredeli namen in cilje, vendar pomanjkljivo oz. preveč široko - zgradba je (dokaj) slabo pregledna, nekatere vsebine so pomanjkljivo (sploh niso) obravnavane, prihaja do napačne obravnave - referat ima manjše/večje pomanjkljivosti, naslovna stran je pomanjkljiva - dijak navaja vire in literaturo pomanjkljivo, izbere nekaj predlaganih virov - dijak je (dokaj) redko sodeloval z učiteljem in je delno upošteval njegove nasvete
Nezadostno (1)	<ul style="list-style-type: none"> - dijak ne opredeli namena in ciljev referata; o tem sklepamo le iz naslova referata - zgradba referata je povsem neprimerna, nekateri elementi sploh niso obravnavani oz. so obravnavani napačno - referat je tehnično pomanjkljivo izdelan, naslovne strani ni - dijak ne navede virov in literature, uporabi zelo malo predlagane literature ali pa sam izbere neustrezno

	- dijak ni sposoben ustrezno uporabiti nasvetov učitelja
--	--

Ocena	Kriteriji za ocenjevanje predstavitve sem. naloge/referata
Odlično (5)	- dijak prosto, tekoče govori, (skoraj neopazno) si pomaga z opornimi točkami, učiteljeva pomoč ni potrebna
Prav dobro (4)	- dijak pravilno in ustrezno uporablja slikovno in drugo gradivo in z njim obogati predstavljeno vsebino - obrnjen proti poslušalcem dijak govori razločno z ustreznimi poudarki, uporaba strokovnih izrazov mu ne povzroča težav
Dobro (3)	- dijak si delno/zelo pomaga z napisanim, pri tem je dokaj nespreten, tako da je iskanje že skoraj moteče, učiteljeva pomoč je občasna
Zadostno (2)	- s slikovnim in drugim gradivom dijak le delno podpira predstavljeno vsebino - dijak je manj razločen pri govoru, po pripombi ustrezno popravi izgovorjavo, nekajkrat/pogosto se zmoti pri uporabi strokovnih izrazov
Nezadostno (1)	- dijak bere (celo z napakami), napisano besedilo referata, učitelj dijaka nenehno opominja, katero vsebino naj predstavi - dijak ne uporablja slikovnega in drugega gradiva - dijak govori nerazločno, zmedeno, neprepričljivo in monotono, neustrezno uporablja strokovno terminologijo, po opozorilu ne zna popraviti napak

Opomba: V primeru priprave seminarske naloge/referata in predstavitve dijak pridobi eno oceno.

Učitelj se lahko odloči za kombinirano ocenjevanje, pri čemer mora dijakom pred ocenjevanjem predstaviti razmerje posameznih delov ocenjevanja v skupni oceni.

Učitelj se lahko odloči tudi za ocenjevanje z delnimi ocenami oz. znaki. O svojem načinu ocenjevanja vsak učitelj dijake seznani na začetku šolskega leta.

6. Preverjanje znanja

Sprotno preverjanje znanja poteka med poukom in z domačimi nalogami.

Preverjanje pred pisnim ocenjevanjem znanja je izvedeno pisno ali ustno, dijake seznanimo z obsegom snovi in tipom nalog.

7. Odstopanja

Zaradi individualnih posebnosti dijaka oz. drugih opravičljivih razlogov je možno odstopanje od navedenih pravil.

8. Opravljanje popravnega izpita

Popravni izpit opravlja, kdor je negativno ocenjen ob koncu šolskega leta, iz prvega, drugega ali obeh ocenjevalnih obdobj.

8.1 Način opravljanja

Izpit se opravlja ustno.

8.2 Ocenjevanje

Ocenjevanje poteka po kriterijih za ustno ocenjevanje znanja.

9. Opravljanje predmetnega izpita

Predmetni izpit opravlja dijak v primeru, ko izboljšuje končno oceno predmeta v 3. in 4. letniku.

9.1 Način opravljanja

Izpit se opravlja pisno.

9.2 Ocenjevanje

Ocenjevanje poteka po kriterijih za pisno ocenjevanje znanja.

10. Opravljanje dopolnilnega izpita

Dopolnilni izpit opravlja, kdor ni pridobil ocene pri posameznem ocenjevanem sklopu.

10.1 Način opravljanja

Izpit se opravlja pisno.

10.2 Ocenjevanje

Ocenjevanje poteka po kriterijih za pisno ocenjevanje znanja.

11. Načrt ocenjevanja znanja

ŠOLSKO LETO 2026/27:

Program: (klasična gim., gimnazija, gimnazija v ŠO)	Predmet:	Letnik:	Število ocenjevanj: (v 1. oc. obd., v 2. oc. obd.)	Vsebine ocenjevanja:	Način ocenjevanja: (pisno, govorni nastop, izdelek, nastop, ...)	Okvirni čas ocenjevanja: (mrežni plan)	Učitelji:
gimnazija, gimnazija v ŠO, klasična gimnazija	zgodovina	1.	Ena pisna v 1. oc. obd. Ena ali dve v 2. oc. Obd. Ustno-celo leto.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Od človekovih začetkov do prvih imperijev in Grki 2. Rim in prazgodovinska in antična kulturna dediščina na Slovenskem 3. Razpad rimskega imperija in nastanek srednjeveških držav 	Pisno, ustno	23.11.-27.11.2026 8.3.-12.3.2027 17.5.-21.5.2027	Nevenka Malnarič Brulc, Suzana Malnar, Tjaša Kovačič

Program: (klasična gim., gimnazija, gimnazija v ŠO)	Predmet:	Letnik:	Število ocenjevanj: (v 1. oc. obd., v 2. oc. obd.)	Vsebine ocenjevanja:	Način ocenjevanja: (pisno, govorni nastop, izdelek, nastop, ...)	Okvirni čas ocenjevanja: (mrežni plan)	Učitelji:
gimnazija, gimnazija v ŠO, klasična gimnazija	zgodovina	2.	Ena pisna v 1. oc. obd. Dve pisni v 2. oc. obd. Ustno- celo leto.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Različni modeli vladanja 2. Gospodarske, etnične in družbene spremembe 3. Razvoj zgodovinskih dežel in Slovenci 	Pisno, ustno.	23.11.-27.11.2026 1.3.-5.3.2027 17.5.-21.5.2027	Nevenka Malnarič Brulc Matjaž Štih, Tjaša Kovačič, Suzana Malnar
gimnazija, gimnazija v ŠO, klasična gimnazija	zgodovina	3.	Ena pisna v 1. oc. obd. Dve pisni v 2. oc. Obd. Ustno-celo leto	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nemirne vode 2. Vzpon meščanstva in uveljavitev parlamentarizma 3. Slovensko nacionalno oblikovanje. 	Pisno, ustno.	16.11.-20.11.2026 15.3.-29.3.2027 10.5.-14.5.2027	Nevenka Malnarič Brulc Matjaž Štih
gimnazija, gimnazija v ŠO, klasična gimnazija	zgodovina	4.	1 pisna v 1. oc. obd., 2 pisni v 2. oc. obd. Ustno- celo leto.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Med demokracijo in totalitarizmom 2. Sodelovanje in konflikti 3. Razvoj Slovenskega 	Pisno, ustno.	16.11.-20.11.2026 1.2.-5.2.2027 29.3.-2.4.2027	Robert Šupe

Program: (klasična gim., gimnazija, gimnazija v ŠO)	Predmet:	Letnik:	Število ocenjevanj: (v 1. oc. obd., v 2. oc. obd.)	Vsebine ocenjevanja:	Način ocenjevanja: (pisno, govorni nastop, izdelek, nastop, ...)	Okvirni čas ocenjevanja: (mrežni plan)	Učitelji:
				naroda.			
IMP- zgodovina		4.	2 pisni v 1. oc. obd. 2 pisni v 2. oc. obd.	1. Visoke civilizacije, Grki, Rimljani 2. Vsebine 2. Letnika 3. Vsebine 3. Letnika 4. Hladna vojna	pisno	19.10.-23.10.2026 30.11.-4.12.2026 8.2.-12.2. 2027 5.4.-9.4.2027	Matjaž Štih